

Mach vs. Mchangama i RÆSON:

Hvor er beviserne for, at udviklingsbistand hjælper Den Tredje Verden?

”Der bliver årligt overført 300 milliarder kroner fra den rige til den fattige verden. Afrika er ifølge den amerikanske professor i økonomi William Easterly blevet givet mere end 568 milliarder dollars i bistand i perioden 1960–2003 - et beløb, der langt overstiger hvad europæiske stater modtog i Marshall-hjælp. På trods heraf er Afrika syd for Sahara kontinuerligt blevet relativt fattigere i forhold til øvrige kontinenter.” Dét skriver juristen Jacob Mchangama i et af sine svar til Mellemøstekpernten Trine Pertou Mach, der til den nye duel mellem de to har valgt emnet: ulandsbistand.

I den globale landsby kan man ikke være sig selv nok. Mach skriver: Det helt grundlæggende princip omkring udviklingsbistand er omfordeling fra den rige til den fattige verden. Kun gennem en massiv omfordeling af denne

verdens rigdom kan vi sikre en mere lige og mere retfærdig klode for flest mulige af verdens borgere. Det er en politisk kamp at ændre på den uretfærdighed og skæve magt- og ressourcefordeling, der hersker globalt, både i en lang række samfund, såvel som mellem lande. Det er vores ansvar at gøre op med de strukturelt betingede dårligere livsbetingelser i den fattige. Det koster. Politisk og økonomisk. Ved at give absolut fattige lande chancen for at løfte sig ud af fattigdom, kan man understøtte muligheden for at stadig flere mennesker får indflydelse på deres eget liv og udviklingen af deres samfund. Og ikke mindst: at de bliver en del af verdenssamfundet - fremfor at være kørt ud på et ødelæggende sidespor. Bistand gør det ikke alene. Der skal også en ændring af strukturelle magtforhold til. Men bistand er nødvendig, fordi der er en lang række opgaver, som de fattige lande ganske enkelt ikke er i stand at løfte: fx uddannelse, sundhed, adgang til rent vand og lægehjælp, udvikling af civilsamfund, fremme af rettigheder.

Dertil kommer et ansvar og en moralsk forpligtelse. At tidligere kolonimagter har et særligt ansvar er i mine øjne et lidt fortærsket argument, al den stund opgaven ligger hos alle stater i den rige verden, ikke kun tidligere kolonimagter. Men en del af argumentet har fortsat gyldighed: der påhviler os et ansvar - moralsk, politisk, økonomisk og socialt - for at skabe betingelser for, at fattige menneskers ret til

et anstændigt og rimeligt liv bliver opfyldt. Fordi vores rigdom, livsvilkår og magt i stort omfang er på bekostning af den fattige del af kloden

Har man behov for det, er der endog et egeninteresse-argument: Kun gennem en sikring af udvikling i den fattige verden kan massive flytningestrømme, økonomisk betinget migration samt konflikter begrænses. Der er dermed også et stænk af elementær sikkerhedspolitik i det.

Konklusionen er, at udviklingsbistand er en pligt og et ansvar. Den er et redskab til omfordeling i kampen for en mere lige verden og en helt nødvendig forudsætning for at rette op på globale uligheder. I den globale landsby kan man ikke være sig selv nok.

Bistand duer ikke. Mchangama skriver: Lad os først være enige om, at den tredje verdens fattigdom er et globalt problem, der ikke kun medfører ufatteligt hårde levevilkår for de fattigste mennesker på jorden, men også har konsekvenser

for folk i udviklede lande i form af migrationsstrømme, øget risiko for terror, udbredelse af religiøs fundamentalisme m.v. Men ansvaret for at ændre udviklingen i landene i Den Tredje Verden ligger først og fremmest hos deres egne borgere. Problemerne kan ikke løses af velmenende vestlige regeringer og NGO'er: en forudsætning for at ændre tingenes tilstand er det lokale og personlige ansvar.

Det er dog klart, at vi i Vesten *kan* og *bør* hjælpe verdens fattigste lande på vej. Spørgsmålet er blot hvordan? Du påstår, at den Tredje Verden kun kan hjælpes gennem ”massiv omfordeling af denne verdens rigdom”, ligesom du taler om en ”skæv magt- og ressourcefordeling”.

Men hvor er beviserne for, at udviklingsbistand hjælper den tredje verden?

Der bliver p.t. årligt overført 300 milliarder kroner fra den rige til den fattige verden. Afrika er ifølge den amerikanske professor i økonomi William Easterly blevet givet mere end 568 milliarder dollars i bistand i perioden 1960–2003 - et beløb, der langt overstiger hvad europæiske stater modtog i Marshall-hjælp. På trods heraf er Afrika syd for Sahara kontinuerligt blevet relativt fattigere i forhold til øvrige kontinenter.

På basis af en sammenligning af over 100 forskningsstudier af effekten af udviklingsbistand, konkluderer økonomiprofessor Martin Paldam, at der i bedste fald er en marginal og i værste fald *ingen* sammenhæng mellem udviklingsbistand og fattige landes udvikling. Han fastslår endvidere, at der *ingen* langsigtet udviklingseffekt er af udviklingsbistand. Easterly er endnu mere pessimistisk: han mener, at udviklingsbistand rent faktisk har gjort skade, bl.a. ved at fjerne fattige menneskers incitament til - via markedet - at løse de problemer, de befinder sig i, samt ved at ignorere den viden, som kun den lokale befolkning besidder.

Grunden til den fejlagtige idé om bistand er som oftest, at folk antager at økonomisk velstand er et nulsumsspil - dvs., at der kun findes en vis "velstand" i verden, som vi må deles om: hvis ét land er rigt må andre lande nødvendigvis være fattige. Det er forkert: at et land oplever vækst betyder ikke, at dette land får en større del af den samlede eksisterende velstand, men derimod at den samlede velstand blot bliver større. I 1950 var asiatiske lande som Singapore, Sydkorea, Taiwan og Hong Kong udviklingsmæssigt på niveau med afrikanske lande som Uganda -idag er de på niveau med flere EU-lande. Det er lykkedes med beskeden eller ingen udviklingsbistand. Ligeledes har Kina og Indien de seneste 10-20 år oplevet eksplosiv vækst, hvor hundreder af millioner er løftet ud af fattigdom. Hvilke lande er blevet fattigere af denne vækst?

Når visse asiatiske lande har udviklet sig mens de afrikanske lande er gået i stå skyldes det i høj grad, at asiatiske lande har åbnet deres markeder for udenlandske investeringer og frihandel og at de har reformeret deres finansielle sektorer. Man har med andre ord smidt de kollektivistiske ideer, som mange afrikanske lande stadig bruger, på historiens mødding og vendt sig mod den løsning, vestlige lande brugte for at blive rige: frie markeder og kapitalisme.

At manglen på kapitalisme er en af de vigtigste årsager til fattigdom har den peruvianske økonom Hernando De Soto demonstreret. De Soto har - baseret på mange års feltarbejde i fattige lande - påvist hvorledes manglen på veldefinerede og beskyttede ejendomsrettigheder - den kapitalistiske økonomis pulsåre - holder de fattigste menneskers potentiale tilbage. Når fattige mennesker ikke kan få skøde eller andet bevis på (og dermed juridisk sikkerhed for) deres ejendom og ejendele, er de tvunget til at operere i en sort økonomi. Her er det bl.a. umuligt at opnå lån til at videreudvikle sine aktiviteter, og at opdele sin virksomhed i anpartar eller aktier til potentielle investorer. Den usikkerhed er en kæmpemæssig bremse på de fattigste menneskers økonomiske aktivitet. De Soto anslår, at verdens fattigste sidder på 9,3 trillioner dollars i 'død kapital', der ikke kan anvendes eller investeres på grund af manglende eller usikre ejendomsrettigheder. Et beløb, der - hvis de fattigste kunne få gavn af summen - ville medføre en eksplosiv reduktion i antallet af verdens fattige mennesker. Derfor ligger nøglen til udvikling bl.a. i at styrke den private ejendomsret, således at de fattigste i verden ikke længere er ekskluderet fra det internationale marked, der mere end nogen anden mekanisme har elimineret fattigdom på verdensplan.

Når visse asiatiske lande har udviklet sig mens de afrikanske lande er gået i stå skyldes det i høj grad, at asiatiske lande har åbnet deres markeder for udenlandske investeringer og frihandel og at de har reformeret deres finansielle sektorer. - Mchangama

Vækst springer ikke bare frem. Mach skriver: Det er vigtigt at være i stand til at se forskel på fattige lande - fx de sydøstasiatiske tigerøkonomier (før det økonomiske boom) og afrikanske lande. De asiatiske lande stod i en ganske

anden udgangssituation (udover at flere er

byøkonomier): De havde de politiske institutioner (statens rolle var central) og nogle gunstige handelsforhold. Der var udenlandsk interesse for at investere. Dette gør sig ikke gældende i væsentlige dele af verdens fattige lande.

Den manglende udvikling af en kapitalistisk økonomi i en lang række afrikanske lande er blandt andet betinget af det forhold, at overklassen - både under kolonitiden og med de nye magthavere - ikke har investeret deres rigdom i produktion i Afrika. Dette forhold forstærkes af, at en stor del af den værdi, der skabes i Afrika, flyttes ud af landene - enten som profit, køb af vestlige luksusgoder eller, vigtigst, ved at der historisk betales relativt lave priser for primærprodukter [råvarer, der ikke er forarbejdede, red.]. Dette betyder, at der er færre penge at investere i Afrika og færre penge til afrikanerne. Fraværet af kapitalisme i Afrika bunder ikke i u-landsbistanden - som du mener gør folk dovne, forstår jeg? - men i dårlige bytteforhold og manglende politiske institutioner (herunder, som du påpeger, sikkerhed omkring ejendomsretten). Disse dårlige bytteforhold fastholdes og forstærkes for en række fattige landes vedkommende af de globale forandringsprocesser. Oveni lider mange under en enorm gæld. Det låser landene fast i en negativ fattigdomsspiral.

Paldams stærkt omdiskuterede bog om u-landsbistand rummer en del problemer. Hans lommeregner-aktiviteter er en ret ensidig analyse, der på ingen måde kan sige noget om den kapacitetsopbygning, der kan være forekommet hos individer, lokalsamfund og institutioner. Den kan heller ikke sige noget om ændrede sociale strukturer i de konkrete lokalsamfund, hvor de vurderede projekter er gennemført. Det betyder ikke, at vi ikke skal forholde os kritisk til, hvordan u-landsbistanden virker. Det skal vi. Men Paldam leverer ikke svaret.

Jeg har forståelse for, at du føler dig nødsaget til normativt [på basis af værdier, red.] at forsvare kapitalismen. Men problemet er ikke manglen på kapitalisme men fravær af to andre faktorer: Politiske institutioner og rimelige bytteforhold. Så kan systemet være stalinisme, den socialdemokratiske model eller løbsk kapitalisme. Økonomisk vækst springer ikke bare frem. Der skal være nogen, der sikrer en bestemt form for ejendomsret og der skal være politiske institutioner til stede. I mange fattige lande mangler den tilstedeværelse, og den er svær at skabe med fattige uuddannede borgere. Bistand

kan netop bruges til dels at fremme en politik, der gør landene attraktive for investeringer, dels at løfte opgaver, landene ikke kan - og som hverken handel eller investeringer i sig selv gør noget ved. Fx. udvikling af stærke civilsamfund, fremme af rettigheder, opbygning af en statslig administration, der lever op til god regeringsførelse. Fravær af demokratiske institutioner og usikre/skæve ejendomsforhold fremmer heller ikke udviklingen. Oprettelsen af disse ting er netop målet for mange udviklingsprojekter.

Det er centralt at forstå, at bistand ikke gør det alene: investeringer og handel er nødvendige. Men den kapitalisme, du brænder så varmt for, leverer ikke de to forudsætninger, der må være opfyldt for at skabe udvikling: Politiske institutioner og rimelige bytteforhold.

Alt det gode, der gøres med bistanden, undermineres med især EU's og USA's krav om liberaliseringer. - Mach

---

Der er endvidere en række strukturelle problemer, bl.a. den rige verdens handels- og landbrugspolitiske egeninteresser, der er en eksternt givet betingelse for u-landene. Alt det gode, der gøres med bistanden, undermineres med især EU's og USA's krav om liberaliseringer (som vi insisterer på trods ekstremt ulige konkurrenceforhold) og med fx eksportstøtte, der gør vestligt produceret pulvermælk i stand til at udkonkurrere frisk mælk fra den lokale bonde.

Det er ingen hemmelighed, at der bruges mange milliarder på u-landsbistand, men spørgsmålet er, om det overhovedet er nok? Selvfølgelig ligger en del af ansvaret for, at der sker noget (eller ej) hos u-landene selv. Men der er afgørende strukturelle barrierer for, at den økonomiske vækst kan komme. Tallet for landbrugsstøtte i OECD-landene er således 330 mia \$ på årsbasis - det er godt 5 gange den globale u-landsbistand!! Det vurderes, at det årligt giver et tab for u-landene på et beløb svarende til 40% af bistanden. De er fanget i en fattigdomsspiral. Hvordan skabe økonomisk udvikling, med disse skæve bytte- og handelsforhold, der netop ekskluderer landene fra det globale marked?

Jeg er derfor fundamentalt uenig med dig i, at man blot kan skyde ansvaret over på den

enkelte fattige. Nok skal demokrati og udvikling i stort omfang komme indefra, men hvis forudsætningerne ligger uden for den enkelte fattiges påvirknings-ramme, så er det jo en ligegyldig konstatering, der er med til at opretholde status quo.

Så længe Afrika tolererer typer som Mugabe og kriser som Darfur, er jeg bange for, at fremtiden er dystert.
- Mchangama

De asiatiske lande stod IKKE specielt stærkt. Mchangama skriver: Det er ikke rigtigt at de afrikanske og asiatiske lande havde markant forskellige udgangspunkter udover de forskelle, der altid vil eksistere mellem alle lande. Som

nævnt var flere af de asiatiske lande på niveau med visse afrikanske lande i 1960'erne. Og hvad tilsagde, at Hong Kong uden nogen naturlige ressourcer overhovedet skulle blive et af verdens rigeste samfund? Hvilke fordele besad Taiwan, politisk isoleret som landet var og med den overhængende trussel fra Kina?

Men lad os for argumentets skyld så udelade tigerøkonomierne. Lad os kigge på Vietnam, Indien, Indonesien, Malaysia, Thailand og Kina. Alle disse lande – der ikke er bysamfund – har ligesom tigerøkonomierne oplevet stor økonomisk fremgang. Ikke via socialisme eller udviklingshjælp men ved hårdt arbejde og ved at udnytte de komparative fordele – såsom lave lønninger – den internationale arbejdsdeling medfører i en globaliseret verdensøkonomi baseret på kapitalisme. Og det er derfor, disse lande tiltrækker udenlandske investeringer.

Det giver således ikke mening at tale om at nogle lande på forhånd har ”gunstige handelsforhold”. Investeringer søger nemlig derhen, hvor investeringsklimaet er sundt, hvor ejendomsretten bliver beskyttet, bankvæsenet fungerer, det politiske liv afholder sig fra for mange vilkårlige indgreb – kort sagt, hvor markedet får lov til at fungere.

At EU's landbrugspolitik er skadelig for u-landene er jeg rørende enig i. At subsidiere egne producenter og stoppe varer ved landegrænserne

er et godt eksempel på konsekvenserne af kollektivistisk politik. Frihandel – der jo er helt central i en kapitalistisk økonomi – medfører, at de fattige lande kan øge deres velstand ved at eksportere de varer, de kan producere, billigt på grund af lave lønninger. Det er klassisk kapitalistisk tankegods, og et godt bevis på at såkaldte ”skæve konkurrenceforhold” kan udnyttes til både fattige og rige landes fordel. Hvordan du kan kombinere din modstand mod vestlige landes landbrugsstøtte med modstand mod handelsliberaliseringer – der jo netop fjerner sådan støtte – overgår dog min forstand og hænger ganske enkelt ikke sammen..

At politiske institutioner er centrale er jeg faktisk fuldstændig enig med dig i. Her spiller den private ejendomsret også en rolle. Respekteres denne ret til ejendomsret er man nået et langt stykke vej med at hæmme statens vilkårlige og skadelige indgreb i det økonomiske liv, idet ejendomsretten hindrer sådanne, så markedet – indenfor visse rammer – får lov til at udfolde sig frit. Om ejendomsretten respekteres er således et tegn på, om et land har god regeringsførelse eller ej. Det demonstreres af det internationale ejendomsretsindex, der overordnet viser, at de lande hvor den private ejendomsret respekteres bedst er rige og frie mens lande, hvor denne ret ikke respekteres er fattige og ufrie.

De uafhængige og effektive politiske institutioner, vi begge efterlyser, kan afrikanerne imidlertid kun selv skabe og vedligeholde. Vi kan ikke stemme på deres vegne, skrive deres politiske partiers programmer eller vedtage deres love. Så længe Afrika tolererer typer som Mugabe og kriser som Darfur, er jeg bange for, at fremtiden er dystert. Det er i den forbindelse absurd at påstå at udviklingshjælp skulle bidrage til at styrke effektive politiske institutioner – al den stund udviklingshjælp mere end nogen andre midler holder korrupte i styrer i live, finansierer deres forbrug og fjerner incitamentet for de herskende styrer til at foretage nødvendige reformer.

Din kritik af Paldam klinger endvidere noget hult i fraværet af en eneste videnskabelig undersøgelse, der modsiger Paldams konklusioner. Hvor dårlig en sag, fortællerne for mere udviklingsbistand har, demonstreres af dit argument om, at man – efter at have givet mere end 570 milliarder i bistandshjælp siden 60'erne uden resultater – måske slet ikke giver bistand nok! Udviklingsbistandens tilhængeres væsentligste argumenter synes således at være

baseret på oppustede moralske banduller og ublu forsøg på at indgyde dårlig samvittighed.

I en periode er protektionisme nødvendig. Mach skriver: Det er absurd at lave en modsætning mellem 'socialisme' og 'udviklingsbistand' og på den anden side 'hårdt arbejde'. Kom ned fra dit ideologiske elfenbenstårn og se på

den virkelige verden. Udviklingsbistand er jo ikke gavebod, hvor pligterne forsvinder. Jeg bliver også forstemt, når du påstår, at bistanden har været resultatløs. At resultaterne ikke er store nok, kan vi godt blive enige om. Men du ignorerer de kapacitetsopbyggende resultater, den har hos myndigheder, lokalsamfund og de enkeltindivider, du fokuserer så inderligt på. Svaret er ikke 'stop for bistand', men at ændre på dens form og indhold. Derfor har udviklingsbistanden netop gennemløbet en række paradigmeskift henover årtierne.

Hvis vi lader lærebojerne ligge et øjeblik og ser ud på den virkelige verden, bliver tingene mere komplicerede. Kan du pege på bare ét udviklingsland der siden Anden Verdenskrig har udviklet sig uden tilstedeværelsen af ihvertfald protektionisme, diktatur eller særlige handelsmæssige præferencer? - Mach

Dit svar til den manglende udvikling er øget liberalisering og indførelsen af et sundt investeringsklima. Hvis vi lader lærebojerne ligge et øjeblik og ser ud på den virkelige verden, bliver tingene mere komplicerede. Kan du pege på bare ét udviklingsland der siden Anden Verdenskrig har udviklet sig uden tilstedeværelsen af ihvertfald protektionisme, diktatur eller særlige handelsmæssige præferencer? Ofte er det en kombination. På et vist tidspunkt kan det være hensigtsmæssigt at skabe et gunstigt investeringsklima og udsætte sine hjemlige

virksomheder for international konkurrence. Men *inden* noget land er kommet så langt, er der en række ting, der skal være på plads, som tidligere nævnt: Politiske institutioner og gunstige forhold på verdensmarkedet.

Lad mig derfor opsummere: Udviklingsbistand er nødvendig. På den ene side til helt basal *fattigdomsbekæmpelse*, adgang til rent vand, uddannelse og sundhed. Den er ofte målrettet de *svageste grupper*. Dét kan hverken handel eller investeringer i verdens fattigste lande frembringe. Bistanden kan være nødvendig for at bryde den negative fattigdomsspiral, de er låst fast i. På den anden side til at opbygge de *politiske institutioner*, vi begge mener er afgørende for udvikling og økonomisk vækst. Altså bistand målrettet statslige institutioner for at fremme good governance og retsstatsinstrumenter (herunder sikre klare ejendomsretsforhold) og korruptionsbekæmpelse. Parallelt skal den målrettes civilsamfundsaktører og udvikling af et stærkt *civilsamfund*, så der *nedefra og indefra* netop kan bidrages til at skabe forudsætningerne for en demokratisk omvæltning.

Dernæst er det rigtigt, at frihandel virker positivt under bestemte forhold. Men det er også rigtigt, at frihandel - hvis visse betingelser ikke er opfyldt - blot forstærker den negative fattigdomsspiral. Således den dobbelte kritik af dels landbrugsstøtte og toldmure, dels liberaliseringer der, når de pådattes de fattige lande, vil smadre deres potentiale for vækst, fordi landene slet ikke er konkurrencedygtige. Når EU og USA, bl.a. gennem WTO, presser på for liberaliseringer (særligt, hvor det gavner eget erhvervsliv) uanset disse landes konkurrenceevne, så knækker filmen fuldstændig. Specielt fordi man ikke selverlever den.

Min gennemgående pointe er, at bistand er nødvendig men ikke tilstrækkelig. De *globale strukturer* skal ændres. Der er brug for endnu et paradigmeskift, nemlig i handelspolitikken: Det, der er brug for, er *assymetrisk frihandel*. De fattige lande skal have mulighed for at vælge at beskytte deres markeder i en vis overgangsperiode.

Du viger til stadighed uden om to centrale spørgsmål:

Så længe den rige verden insisterer på at fastholde magten i internationale institutioner og gennemtvinge politik og regelsæt, der understøtter dens fortsatte økonomiske hegemoni - og så længe dens politiske ledere insisterer på fortsat at kræve liberalisering og frihandel i den fattige verden,

altimens den gemmer sig bag en cocktail af landbrugs-, handels- og toldpolitik... hvordan skal udvikling så kunne finde sted? Og hvordan skal det lade sig gøre for de fattigste lande, der selv uden den vestlige verdens landbrugsstøtte og under et perfekt frihandelsregime, ikke er i stand til at konkurrere?

Endelig er global omfordeling gennem bistand en langsigtet investering, som – forudsat at de eksterne vilkår for de fattigste lande forandres – på sigt skal overflødiggøre bistanden. Ved at skabe grundlæggende forandring, der løfter landene ud af en negativ spiral, kan de på sigt blive i stand til at profitere af de globale markedsstyrede udviklingsdynamikker.

Global omfordeling er en pligt. Moralsk er det forkert, at den rige verden reducerer de fattigere egne af kloden til råvareleverandører, billig arbejdskraft og markeder. Du kan godt lide tal: Der dør 12 børn i minuttet pga. sult og underernæring. Har vi ikke et medansvar for at ændre det?

Problemet er ikke, at argumenterne for udviklingsbistand - udover det oplagte politisk og økonomisk fornuftige og bæredygtige argument - også rummer det moralske. Problemet er, at liberalismens fremmeste forsvarere hverken kan nås med egeninteresse eller sikkerhedspolitiske, økonomiske eller moralske argumenter. Det er den klassiske forskel mellem den socialistiske ideologi, der rummer et ansvar for fællesskabet og den liberalistiske, hvor enhver er sin egen lykkes smed.

Når vi, som du opfordrer til, kigger på "virkelighedens verden", bekræfter den altså, at verdens fattigste har brug for *mere* globalisering og kapitalisme, ikke bistandshjælp og socialisme.
- Mchangama

Jo mere protektionisme, jo mindre velstand. Mchangama svarer: Den kapacitetsudvikling du nævner, har jeg svært ved at se dokumenteret som andet end et buzzword, der skal sløre, hvor dårlige resultaterne af

udviklingsbistand har været. Det samme gør sig gældende for de paradigmeskift, du også nævner. Hvad enten udviklingsbistand har skullet være "bæredygtig", "empowering" eller "rettighedsbaseret" er resultaterne udeblevet.

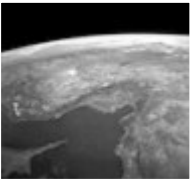
Den årlige rapport om verdens økonomiske frihed bekræfter, at vejen frem er liberaliseringer og globalisering – ikke bistandshjælp. De lande, der ligger øverst hvad angår økonomisk frihed, har et bruttonationalproduktet per indbygger på 24.402 dollars mod 2.998 for de lande der har mindst økonomisk frihed. Også når det kommer til gennemsnitlig levealder, indkomst for den fattigste del af befolkningen, arbejdsløshed og reduktion af børnearbejde klarer lande med en højere grad af økonomisk frihed sig langt bedre end de lande, der har lukkede og protektionistiske økonomier. Det gælder også for børnedødelighed, et emne som også berører mig dybt. Indien og Kina havde i 1950'erne en børnedødelighed på 190 ud af 1000 nyfødte. I dag ligger tallet på henholdsvis 62 og 26, et slående eksempel på hvor langt mere effektiv globalisering er i fattigdoms- og sygdomsbekæmpelse end bistandshjælp.

Ikke overraskende er de lande, som har de mest lukkede og protektionistiske økonomier i overvejende grad afrikanske. Dit argument om mere asymetriske handelsvilkår ignorerer således, at afrikanske lande syd for Sahara rent faktisk allerede er de mest protektionistiske i verden og langt mere protektionistiske end udviklede lande – op til fire gange mere målt på en række faktorer ifølge en undersøgelse fra 2005. Et godt eksempel herpå er, at udviklede lande i perioden 1983–2003 gennemsnitligt nedsatte handelstariffer med 84% mod 20% for afrikanske lande.

Når vi, som du opfordrer til, kigger på "virkelighedens verden", bekræfter den altså, at verdens fattigste har brug for *mere* globalisering og kapitalisme, ikke bistandshjælp og socialisme, hvis de på sigt skal blive rigere, som du og jeg trods alt deler et brændende ønske om at de skal blive.

Med hensyn til din afsluttende moralistiske svada vedrørende modsætningen mellem liberalisme og socialisme ved jeg ikke om jeg skal grine eller græde. Du indtager en ophøjet moralsk position på basis af din tilslutning til en ideologi, som måske lyder tillokkende, men som ingen effekt har haft med hensyn til at skabe udvikling for verdens fattigste og som har betydet døden for flere mennesker end nogen anden ideologi. Samtidig skælder du ud på den ideologi og

samfundsform, som suverænt og uden sammenligning har befriet flest mennesker fra fattigdom, sult, håbløshed og tyranni. Den østrigske politiske filosof Friedrich Hayek skrev engang: ”Det synes som om at overbevisningen om, at man argumenterer i en god sags tjeneste, producerer mere sjusket tænkning og endog intellektuel uhæderlighed end nogen anden sag”.

Mach er cand.scient.pol.,
programmedarbejder i
Mellemøstafdelingen hos
Folkekirkens Nødhjælp, aktiv i SF
og i Udfordring Europa.

Mchangama er jurist, ekstern
lektor i menneskerettigheder og en
af bagmændene bag det liberale

webradio-program Djævelens Advokat.